

Po zistení, že opustené staré banské diela sa stali zimoviskom netopierov, boli Dubnícke bane dňa 21. augusta 1964 vyhlásené za chránené nálezisko. Vyhláškou Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky č. 293/1996 Z. z. sa chránené nálezisko Dubnícke bane prekategorigovalo na chránený areál. Od roku 2004 sú Dubnícke bane územím európskeho významu.

Najväčšia povrchová baňa v lokalite Libanka

Historické fotografie z dôb najväčšieho rozmachu opálových baní

Údaje o minci

Nominálna hodnota: 20 eur

Materiál: Ag 925/1000

Cu 75/1000

Hmotnosť: 33,63 g

Priemer: 40 mm

Hrana: reliéfny nápis:

OSOBITOSTI PRÍRODY SLOVENSKA

Náklad: limitovaný náklad v bežnom a proof vyhotovení

10 000 ks

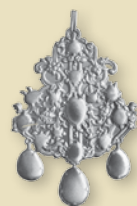
Autor návrhu: Mária Poldaufová

Rytec: Dalibor Schmidt

Výrobca: Mincovňa Kremnica

Na líci mince je zobrazený historický Izabelin náhrdelník osadený dubníckymi opálmi. Na pozadí je doplnená siluetou netopiera, pre ktorého sú Dubnícke bane významným zimoviskom. V spodnej časti mincového poľa je štátny znak Slovenskej republiky a nad ním letopočet 2014. V ľavej časti mincového poľa je v opise názov štátu SLOVENSKO.

Na rube mince je zobrazená silueta netopiera vo vnútornom prostredí bane. V spodnej časti je vchod do štólne Jozef, ktorý je charakteristický pre Dubnícke bane. V hornej časti mincového poľa sú v opise nápisy NÁLEZISKO OPÁLOV a DUBNÍCKE BANE. Štylizované iniciály mena a priezviska autorky výtvarného návrhu mince Márie Poldaufovej MP a značka Mincovne Kremnica sú umiestnené pri dolnom okraji mince.

Vydala: © Národná banka Slovenska, jún 2014
Foto: Jozef Kotulič, Ivan Kopor, Opálové bane Libanka,
Alena Bachingerová a Progress Promotion
<http://www.nbs.sk/sk/bankovky-a-mince/eurove-mince/zberatelske>

Chránený areál Dubnícke bane – nálezisko opálov

Strieborná zberateľská minca

Unikátne ložiská drahého opálu na Dubníku sa nachádzajú na východnom Slovensku v severnej časti Slanských vrchov, približne tridsať kilometrov od Prešova. Dubnícke opálové bane sú výnimočné z celosvetového hľadiska. Až do objavenia nálezísk opálu v Mexiku a Austrálii v 19. storočí bol Dubník jedinou lokalitou ťažby opálu na svete. Súčasná ťažba v Austrálii je porovnateľná s ťažbou na Dubníku pred 150 rokmi, v časoch, keď dubnícke drahoopálové baníctvo bolo na vrchole.

História ťažby dubníckych opálov siaha do dávnej minulosti, podľa niektorých zdrojov až do obdobia Rímskej ríše. Prvá písomná zmienka o ťažbe drahého opálu na Dubníku pochádza zo 14. mája 1597 a je uvedená v povolení hľadať opál, ktoré vydal cisár Rudolf II. pre Alberta Magnusa z Wroclavi. Vrcholom ťažby opálu boli roky 1845 až 1880, v ktorých mala nálezisko v nájme rodina Goldschmidtovcov z Viedne. Najväčší doteraz známy kus drahého opálu bol však nájdený na povrchu, okolo roku 1775. Vážil 607 gramov a pre svoju krásnu a zvláštnu hru farieb dostal meno Harlekýn. Je uložený v Prírodovednom múzeu vo Viedni.

Opál z Dubníckych baní

Izabelin náhrdelník

Z viacerých druhov opálu je najvzácnejší drahý opál, ktorý sa od iných opálov odlišuje opalescenciou – esteticky hodnotnou hrou viacerých farieb. Mnohé dubnícke drahé opály a nimi osadené šperky sú súčasťou zbierok popredných európskych i svetových múzeí. K najstarším

Opál Harlekýn

šperkom s opálovým osadením patrí Izabelin náhrdelník, ktorý dostala Izabela Jagelovská k sobášu s uhorským kráľom Jánom Zápoľským v roku 1539. Je zhotovený zo zlata a zdobený šesťnástimi nepravidelne brúsenými drahými dubníckymi opálmi. Náhrdelník je súčasťou zbierok Národného múzea v Budapešti.

Ťažba opálu na Dubníku skončila v roku 1922. Neskôr nasledovalo ešte niekoľko pokusov ju obnoviť, neboli však úspešné. Pokusy o obnovenie ťažby prebiehajú aj v súčasnosti.

Hlavné drahoopálové ložisko predstavuje Li-banka. Pozostáva z viacerých menších banských polí. Vzniklo tu unikátne bludisko podzemných chodieb dlhých približne 20 km. Sú rozložené do 15 poschodí, z ktorých sú niektoré zatopené, v iných vznikla ľadová výzdoba. Aj keď sa banské diela stali útočiskom mnohých drobných živočíchov a dokonca aj väčších cicavcov, dominantné postavenie majú netopiere, ktoré obsadzujú prakticky celé podzemie. Odhaduje sa, že v areáli zimuje tisíc až tritisíc netopierov, medzi ktorými bolo identifikovaných šesťnásť druhov. Pre netopiera brvitého Dubnícke bane predstavujú najvýznamnejšie známe zimovisko na Slovensku. Najpočetnejším druhom v chránenom území je podkóvár malý.

Významné zimovisko netopierov na Slovensku

